

Ένα χορό χορεύουμε, πολλά τραγούδια λέμε

Η ελληνική πολιτισμική παράδοση και κληρονομιά μέσα από τους παραδοσιακούς χορούς.

Σενάριο Ιστοεξερεύνησης

Δημιουργήθηκε από την εκπαιδευτικό Φυσικής Αγωγής **Ιωάννα Τρίγκα**

Πέμπτη, 03 Φεβρουαρίου 2021

1. Εισαγωγή

Μια περιήγηση στην Ελλάδα, την Μ. Ασία και τον Πόντο, με βασικό κριτήριο το χορό «συρτό στα τρία».

Σειρά δραστηριοτήτων αναζήτησης στο Διαδίκτυο για μαθητές της Στ' τάξης του Δημοτικού.

2. Σελίδα μαθητή

Με αυτό το σχέδιο μαθήματος θα μπορέσεις να επισκεφτείς με τους συμμαθητές της τάξης σου τις διάφορες περιοχές της Ελλάδας, της Μ. Ασίας και του Πόντου. Το ταξίδι αυτό δεν θα είναι συνηθισμένο. Δεν θα ταξιδέψεις εκεί στην πραγματικότητα, αλλά μέσα από τον υπολογιστή σου. Στο εικονικό αυτό ταξίδι, θα έχεις βοηθό διάφορες ιστοσελίδες, που θα πρέπει να επισκεφτείς.

3. Στόχος

- ✓ Στόχος των εργασιών των ομάδων είναι να καλλιεργήσουν στοιχεία της ελληνικής λαϊκής παράδοσης ώστε να αποκτήσουν γνώσεις που σχετίζονται με τον παραδοσιακό χορό, τη μουσική και το τραγούδι.
- ✓ Ο βαθύτερος στόχος όμως είναι να γνωρίσουν την ελληνική πολιτισμική παράδοση, να κατανοήσουν την αξία της πολιτισμικής μας κληρονομιάς και να αντιληφθούν ότι η ελληνική παράδοση σε όλες τις περιοχές έχει κοινά στοιχεία διατηρώντας όμως τα χαρακτηριστικά της κάθε περιοχής. Με αυτό τον τρόπο θα εκτιμήσουν τα αισθητικά στοιχεία της κάθε περιοχής.

Για το λόγο αυτό ακολουθήστε τα βήματα της εργασίας, αφού χωριστείτε σε ομάδες των τεσσάρων ατόμων!

4. Διαδικασία

- 01 | Χωριστείτε σε ομάδες των τεσσάρων ατόμων.
- 02 | Κάθε ομάδα να πάρει το όνομα της περιοχής που θα ταξιδέψει:
Ήπειρος, Πελοπόννησος, Δωδεκάνησα, Κρήτη, Μ. Ασία, και Πόντος.
- 03 | Κάθε ομάδα θα ορίσει τον **ιστορικό**, τον **οργανοπαίκτη**, το **χορευτή** και το **δημοσιογράφο** της.

4.1. Ιστορικοί– Λαογράφοι

- Μάθετε για την ιστορία της περιοχής που θα ταξιδέψετε.
- Συγκεντρώστε λαογραφικά και άλλα στοιχεία για την περιοχή.
- Βρείτε υλικό από τις παρακάτω σελίδες ο καθένας για την περιοχή του.

4.1.1. Σύνδεσμοι:

Ήπειρος

- > Το γεωγραφικό διαμέρισμα της Ηπείρου
- > Γυναικεία φορεσιά Ηπείρου
- > Ενδυμασία Ηπείρου

Κρήτη

- > Κρήτη – Ιστορία
- > Κρήτη – Γεωγραφία
- > Παραδοσιακές ενδυμασίες της Κρήτης

Πελοπόννησος

Μ. Ασία

- > Η Πελοπόννησος και το όνομά της
- > Φορεσιές της Πελοποννήσου: Ταξίδι μέσα στον χρόνο

Δωδεκάνησα

- > Δωδεκάνησα
- > Παραδοσιακή Στολή της Καλύμνου

- > Ιστορία Μικράς Ασίας
- > Φορεσιές Μ. Ασίας

Πόντος

- > Πόντος
- > Αντρική Φορεσιά
- > Γυναικεία Φορεσιά

Μιλήστε με λίγα λόγια για την ιστορία του τόπου. Συγκεντρώστε οπτικό υλικό και πληροφορίες από τις παραδοσιακές ενδυμασίες της κάθε περιοχής και αναφέρετε τι σας έκανε εντύπωση.

4.2. Οργανοπαίκτες

- ▶ Συγκεντρώστε στοιχεία για την μουσική παράδοση του τόπου σας, τα παραδοσιακά όργανα και τα τραγούδια.
- ▶ Βρείτε υλικό από τις παρακάτω σελίδες ο καθένας για την περιοχή του.

4.2.1. Σύνδεσμοι:

Ήπειρος

- > Μουσική Παράδοση

Κρήτη

- > Τα μουσικά όργανα στην Κρητική παράδοση

Πελοπόννησος

- [Μουσική και τραγούδια του Μωριά](#)

Δωδεκάνησα

- [Τα μουσικά όργανα των Δωδεκανήσων](#)

Μ. Ασία

- [Μικρασιάτικη μουσική](#) σελ.18

Πόντος

- [Μουσικά όργανα του Πόντου](#)
- [Το Ποντιακό τραγούδι](#)

Κάντε μία σύντομη περιγραφή της μουσικής και των παραδοσιακών οργάνων της κάθε περιοχής.

Συγκεντρώστε οπτικό υλικό και πληροφορίες από τα παραδοσιακά όργανα της περιοχής σας και δώστε ένα χαρακτηριστικό επίθετο για το μουσικό άκουσμα, ανάλογα με το συναίσθημα που σας προκαλεί (π.χ. χαρούμενο).

4.3. Χορευτές

- Συγκεντρώστε στοιχεία για το χορό του τόπου σας.
- Βρείτε υλικό από τις παρακάτω σελίδες ο καθένας για την περιοχή του.

4.3.1. Σύνδεσμοι:

Ήπειρος

- [Συρτός στα τρία – Ήπειρος || Χορομάθεια](#)
- [Μουσικό Βαγόνι TV Λύκειο των Ελληνίδων Βόλου – Ήπειρος \(συρτός στα τρία\)](#)

Κρήτη

- [Συγκρότημα Μαυροκώστα – Σιγανός, Πεντοζάλης](#)

- > Ο τόπος και οι χοροί του: «Συρτός στα τρία»
- > Λύκειο των Ελληνίδων Βόλου – Κρήτη (σιγανός χορός, πεντοζάλη) ▶ (από την αρχή έως το 0:45)

Πελοπόννησος

- > Διπλός χορός, Πελοπόννησος ▶
- > Μεσσηνιακοί χοροί [§ 17. Διπλό χορό χορεύουμε(διπλός σταυρωτός)]

Δωδεκάνησα

- > Μικρά παιδιά ντυμένα με πολύχρωμα καβάδια και παραδοσιακές στολές ▶ (από το 6:38 έως το 12:25)
- > Ίσος, Σούστα Καλύμνου – Μωραΐτες εν Χωρώ ▶ (από την αρχή έως το 4:25)
- > Χοροί της Καλύμνου Ίσος (σελ.3) 📄

Μ. Ασία

- > Λ.Ο. Ήλιδα 2012 Μικρά Ασία – Γρήγορος χασάπικος ▶
- > Σύλλογος Σμυρναίων Μικρασιατών Ελευθερίου Κορδελιού – Αργός και Γρήγορος Χασάπικος ▶ (από την αρχή έως το 3:35)
- > Χασαποσέρβικος – Δόμνα Σαμίου

Πόντος

- > Ποντιακοί Χοροί από το Λύκειο Ελληνίδων Κιλκίς ▶ (από την αρχή έως το 11:45)
- > Ομάλ Απλόν Ή Μονόν

Κάντε μία περιγραφή του χορού της περιοχής σας και αναφέρετε σύντομα ιστορικά στοιχεία. Συγκεντρώστε οπτικό υλικό και πληροφορίες για το χορό της περιοχής σας που βασίζεται στο «συρτό στα τρία» και επισημάνετε τον τρόπο με τον οποίο χορεύεται [π.χ. λαβή, ρυθμός, σειρά χορευτών (άντρες – γυναίκες)]

4.4. Δημοσιογράφοι

- ▶ Εσείς ως δημοσιογράφοι θα συγκεντρώσετε το υλικό από τους ιστορικό, τον οργανοπαίκτη και τον χορευτή της ομάδας σας.
- ▶ Γράψτε στη συνέχεια ένα άρθρο αφού συλλέξετε υλικό και από τις παρακάτω διευθύνσεις, για την ελληνική πολιτισμική παράδοση και την αξία της πολιτισμικής μας κληρονομιάς. Σκεφτείτε ότι το άρθρο σας θα δημοσιευτεί σε εφημερίδα!!!

4.4.1. Ψάξτε το υλικό σας και από τις παρακάτω διευθύνσεις:

- > Η πολιτιστική κληρονομιά της Ελλάδας
- > Ορισμός της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς
- > Περιγραφή Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς

4.5. Όλες οι ομάδες

Τέλος, θα συναντηθούμε στην αίθουσα πολλαπλών εκδηλώσεων του σχολείου μας. Κάθε ομάδα θα παρουσιάσει τα αποτελέσματα της εργασίας της και στο τέλος θα χορέψουμε όλους τους χορούς

από τις περιοχές που ερευνήσατε αποδεικνύοντας έτσι ότι η ελληνική παράδοση έχει κοινά στοιχεία διατηρώντας όμως τα χαρακτηριστικά της κάθε περιοχής.

5. Αξιολόγηση

- ▶ Κάθε ομάδα να αξιολογήσει την εργασία από κάθε άλλη ομάδα.
- ▶ Μην ξεχάσετε πως κάθε ομάδα πρέπει να συμπληρώσει τέσσερα φύλλα εργασίας.
- ▶ Στο τέλος αθροίστε τα αποτελέσματα και δείτε ποια ομάδα έχει συγκεντρώσει την υψηλότερη βαθμολογία.

Δεν μπορείτε φυσικά να αξιολογήσετε την εργασία σας!!!

5.1. Φύλλο αξιολόγησης

ΟΜΑΔΑ .....

A. Το περιεχόμενο της εργασίας θα το χαρακτηρίζατε...

- Ανεπαρκές (ελλιπές, άσχετο με το ερώτημα, δεν απαντά στην ερώτηση)
- Φτωχό (ελλιπές, δεν ολοκληρώνει την απάντηση στο ερώτημα)
- Καλό (επαρκές, ολοκληρωμένο, με συνοχή)
- Πολύ καλό (με συνοχή, δεν έχει κενά, καλύπτει πλήρως την ερώτηση)

B. Η μορφή της εργασίας ήταν...

- Ανεπαρκής (με ορθογραφικά και συντακτικά λάθη, χωρίς χωρισμό παραγράφων, χωρίς λογική αλληλουχία)
- Φτωχή (με λίγα λόγια, χωρίς εικόνες)
- Καλή (με χωρισμό παραγράφων, εικονικό υλικό, χωρίς γραμματικά λάθη)
- Πολύ καλή (με πλούσιο υλικό, εικονικό υλικό, σωστό χωρισμό παραγράφων, τίτλους)

Γ. Η ομάδα τελείωσε στον **προβλεπόμενο χρόνο**.

- Καθόλου (καθυστέρησε πολύ, έμεινε τελευταία, την περίμεναν οι άλλες ομάδες)
- Λίγο (τελείωσε με μικρή καθυστέρηση σε σχέση με τις άλλες ομάδες)
- Πολύ (τελείωσε ακριβώς στον προβλεπόμενο χρόνο, δεν καθυστέρησε)
- Πάρα πολύ (τελείωσε πρώτη σε σχέση με τις άλλες ομάδες, πολύ γρήγορα)

Δ. Η ομάδα συνεργάστηκε με τις υπόλοιπες ομάδες χωρίς προβλήματα.

- Καθόλου (ενοχλούσε τις άλλες ομάδες, ρωτούσαν συνεχώς, μιλούσαν δυνατά)
- Λίγο (κάποιες φορές μιλούσαν δυνατά, διατύπωναν λίγες απορίες)
- Πολύ (δεν ενόχλησαν, ήταν ήσυχοι, βοηθούσαν αν μια ομάδα χρειαζόταν βοήθεια)
- Πάρα πολύ (βοήθησαν τις άλλες ομάδες, δεν έρχονταν σε αντίθεση, ήταν ήσυχοι και ανέπτυξαν διάλογο)

E. Η ομάδα δεν έδειξε στις υπόλοιπες ομάδες ότι **αντιμετώπισε προβλήματα**.

- Καθόλου (μάλωναν συνεχώς, διαφωνούσαν, δεν μπορούσαν να συμφωνήσουν)
- Λίγο (κάποιες φορές διαφωνούσαν)
- Πολύ (γενικά φαίνονταν ότι συμφωνούσαν, εργάζονταν ήσυχα, ήταν ευδιάθετοι)
- Πάρα πολύ (εργάζονταν με ηρεμία, ήταν χαρούμενοι, γελούσαν, έδειχναν ικανοποιημένοι με την εργασία τους)

6. Συμπέρασμα

Κάθε ομάδα να παρουσιάσει τα αποτελέσματα της εργασίας της, ύστερα από την αναζήτηση στο Διαδίκτυο και στο τέλος με βιωματικό τρόπο να δείξετε τα συμπεράσματα που καταλήξατε μετά το πρωτόγνωρο αυτό ταξίδι.

7. Σελίδα εκπαιδευτικού

7.1. Εισαγωγή

Ο εκπαιδευτικός μπορεί να χρησιμοποιήσει το παρόν σενάριο για να μυήσει τους μαθητές στις ΤΠΕ και παράλληλα να τους κινήσει το ενδιαφέρον για την άυλη πολιτιστική μας παράδοση και την ιστορία της. Το μάθημα είναι διαθεματικό, καθώς συνδυάζει γνώσεις ιστορίας, τέχνης, χορού, δημοσιογραφίας κτλ.

7.2. Μαθητές

Χωρίζει τους μαθητές σε ομάδες των τεσσάρων ατόμων . Καλό είναι οι μαθητές να είναι διαφορετικών επιδόσεων σε κάθε ομάδα για να επιτευχθεί η αλληλεπίδραση μεταξύ τους και η συνεργασία.

7.3. Στόχος

- ✓ Γνωστικός στόχος των εργασιών των ομάδων είναι να παρουσιάσουν τα κοινά στοιχεία της πολιτισμικής παράδοσης ως αναφορά τον παραδοσιακό χορό, το τραγούδι, τα όργανα του τόπου μας, αναδεικνύοντας όμως τα χαρακτηριστικά στοιχεία της κάθε περιοχής. Βαθύτερος όμως στόχος είναι η επαφή με την άυλη πολιτιστική μας κληρονομιά και την μεγάλη αξία που έχει η διατήρησή της.
- ✓ Παιδαγωγικοί και διδακτικοί στόχοι είναι να υποστηριχθεί η ομαδοσυνεργατική μέθοδος, να προωθηθεί η συνεργατική διερευνητική μάθηση και να αξιοποιηθεί η προσωπική βιωματική εμπειρία των μαθητών. Επίσης καλλιεργούνται μέσα από τον ελληνικό παραδοσιακό χορό, που συμπυκνώνει τον πλούτο των αξιών που εμπεριέχει η ελληνική λαϊκή παράδοση, τα ήθη και έθιμα του Ελληνισμού, μορφές έκφρασης, συμπεριφοράς και επικοινωνίας, αφού μαθαίνουν τις παλιές αξίες και διαπαιδαγωγούνται μέσα από αυτές.

7.4. Αναλυτικό πρόγραμμα

Το σενάριο σχετίζεται με τα προτεινόμενα διαθεματικά σχέδια εργασίας για την Ε΄ και ΣΤ΄ τάξη με την εκπόνηση ομαδικών και ατομικών εργασιών με αντικείμενο, τη συλλογή πληροφοριών για χορούς και τραγούδια της Ελλάδας, τη συγκέντρωση φωτογραφικού υλικού που απεικονίζει

παραδοσιακές ελληνικές φορεσιές, την εκμάθηση χορών και την παρουσίασή τους στην εκπαιδευτική κοινότητα.

7.5. Διαδικασία

Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες των τεσσάρων ατόμων. Κάθε ομάδα παίρνει το όνομα της περιοχής που θα ταξιδέψει: **Ήπειρος, Πελοπόννησος, Δωδεκάνησα, Κρήτη, Μ. Ασία, και Πόντος**. Στη συνέχεια κάθε ομάδα ορίζει τον **ιστορικό**, τον **οργανοπαίκτη**, το **χορευτή** και το **δημοσιογράφο** της.

7.6. Αξιολόγηση

Ο εκπαιδευτικός θα αξιολογήσει τη διαδικασία και το τελικό προϊόν των ομάδων. Βασικοί άξονες είναι:

- Οργάνωση
- Συμμετοχή
- Αξιοποίηση χρόνου
- Εντοπισμός επαρκούς υλικού
- Εντοπισμός κατάλληλου υλικού
- Μορφή εργασίας
- Επικοινωνία

8. Αναφορές

Χρησιμοποιήθηκε υλικό από τις παρακάτω διευθύνσεις.

8.1. Ιστορία – Λαογραφία

- > Το γεωγραφικό διαμέρισμα της Ηπείρου | ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΗΣ ΦΛΟΓΑΣ – 1ο Δ.Σ. Ν. Μηχανιώνας Δ' ΤΑΞΗ
- > Γυναικεία φορεσιά Ηπείρου | ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΣΑΡΑΚΑΤΣΑΝΑΙΩΝ
- > Ενδυμασία Ηπείρου | Ηπειρωτικός Σύνδεσμος Πειραιώς
- > Η Πελοπόννησος και το όνομά της | Neos Kosmos
- > Φορεσιές της Πελοποννήσου: Ταξίδι μέσα στον χρόνο | Άγνωστη Ελλάδα – MAXMAG
- > Δωδεκάνησα | FerryGuy.com
- > Παραδοσιακή Στολή της Καλύμνου | Ακροβατώντας
- > Κρήτη – Ιστορία | Cretan Adventures
- > Κρήτη – Γεωγραφία | Cretan Adventures
- > Παραδοσιακές ενδυμασίες της Κρήτης | Σύλλογος Κρητών Νέας Ιωνίας
- > Ιστορία Μικράς Ασίας | Mikrasiatis
- > Φορεσιές Μικράς Ασίας | digital-in.info
- > Πόντος – Ελληνικές αποικίες στη Γη του Πόντου | oud.gr
- > Αντρική Φορεσιά | Ένωση Ποντίων Αιγάλεω
- > Γυναικεία Φορεσιά | Ένωση Ποντίων Αιγάλεω

8.2. Μουσική παράδοση – Παραδοσιακά όργανα και τραγούδια

- > Παραδοσιακή Μουσική | Ηπειρωτικός Σύνδεσμος Πειραιώς
- > Μουσική και τραγούδια του Μωριά | mikedimotiko
- > Τα μουσικά όργανα των Δωδεκανήσων | Μουσική στα Δωδεκάνησα
- > Τα μουσικά όργανα στην Κρητική παράδοση | Ελλάς
- > Μικρασιατική μουσική
- > Μουσικά όργανα του Πόντου | Εύξεινος Λέσχη Βέροιας
- > Το Ποντιακό τραγούδι | Lelevose.GR

8.3. Παραδοσιακοί χοροί

- > Συρτός στα τρία – Ήπειρος || Χορομάθεια
- > Μουσικό Βαγόνι TV Λύκειο των Ελληνίδων Βόλου – Ήπειρος (συρτός στα τρία)
- > Ο τόπος και οι χοροί του: «Συρτός στα τρία» | Επί Ασπαλάθων – Ι. Ν. Αγίων Αναργύρων Ηλιούπολης
- > Διπλός χορός, Πελοπόννησος
- > Οι χοροί της Μεσσηνίας (Σχέσεις και συγγένειες με την Αρκαδία) | Μαρίνα Διαμαντοπούλου
- > Μικρά παιδιά ντυμένα με πολύχρωμα καβάδια και παραδοσιακές στολές
- > Ίσσοι, Σούστα Καλύμνου – Μωραΐτες εν Χορώ
- > Χοροί της Καλύμνου
- > Συγκρότημα Μαυροκώστα – Σιγανός, Πεντοζάλης
- > Λύκειο των Ελληνίδων Βόλου – Κρήτη (σιγανός χορός, πεντοζάλη)
- > Λ.Ο. Ήλιδα 2012 Μικρά Ασία – Γρήγορος χασάπικος
- > Σύλλογος Σμυρναίων Μικρασιατών Ελευθερίου Κορδελιού – Αργός και Γρήγορος Χασάπικος
- > Χασαποσέρβικος | Δόμνα Σαμίου
- > Ποντιακοί Χοροί από το Λύκειο Ελληνίδων Κιλκίς
- > Ομάλ Απλόν ή Μονόν | Pontiakagr

8.4. Επιπλέον πηγές

- > Η πολιτιστική κληρονομιά της Ελλάδας | Κέντρο Ελληνικού Πολιτισμού
- > Ορισμός της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς | Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά της Ελλάδας
- > Περιγραφή άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς μέσα από μεταδεδομένα: η περίπτωση του παραδοσιακού χορού | Λύκηθος